

Programación do módulo Atención sanitaria especial en situacións de emerxencia.

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36017430	IES Ricardo mella	Vigo	2022-23

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SAN	Sanidade	CM19011	CUIDADOS AUXILIARES DE ENFERMERÍA	MEDIO	ORDINARIO

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
CM0308	PROMOCIÓN DA SAÚDE E APOIO PSICOLÓXICO Ó PACIENTE	1º	6	130h	156

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración.

Profesorado responsable

Elaboración	María del Carmen Suárez Cotelo
Impartición	María del Carmen Suárez Cotelo

Índice

1.	Identificación da programación	1
2.	Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo	3
3.	Relación das unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa súa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha....	4
4.	Unidades didácticas	5
4.1.	Unidade didáctica 1.....	5
4.2.	Unidade didáctica 2	7
4.3.	Unidade didáctica 3	9
4.4.	Unidade didáctica 4	11
4.5.	Unidade didáctica 5	13
4.6.	Unidade didáctica 6.....	15
4.7.	Unidade didáctica 7	17
4.8.	Unidade didáctica 8	20
4.9.	Unidade didáctica 9	
4.10.	Unidade didáctica 10	
4.11.	Unidade didáctica 11	
5.	Mínimos esixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación	23
6.	Procedemento para a recuperación das partes non superadas	23
7.	Procedemento de seguimento da programación e a avaliación da práctica docente	24
8.	Medidas de atención á diversidade	24
9.	Aspectos transversais	24

2. Concreción do currículo en relación á súa adecuación ás características do ámbito produtivo

Referente lexislativo

A presente programación organiza e desenvolve a planificación do módulo de Promoción da saúde e apoio psicolóxico ao paciente, segundo o currículo do ciclo formativo de grao medio establecido no Decreto 61/1999, do 18 de Febreiro, correspondente ó título de técnico en coidados auxiliares de enfermería. Ademais, adecúase ós parámetros da Orde de 12 de Xullo de 2011 pola que se regulan o desenvolvemento, avaliación e acreditación académica do alumnado das ensinanzas de formación profesional inicial.

Contextualización e importancia do módulo dentro do ciclo formativo.

O módulo de Promoción da saúde e apoio psicolóxico abórdase no primeiro curso do ciclo formativo de técnico en coidados auxiliares de enfermería, que se imparte na modalidade ordinaria. O ciclo ten unha duración total de 1400 horas, que se distribúen en 8 módulos profesionais. O programa formativo do ciclo é asumido polo centro educativo.

En concreto, o módulo de Promoción da saúde e apoio psicolóxico presenta unha carga lectiva de 130 horas e asocíase á unidade de competencia 4: colaborar na prestación de coidados psíquicos ó paciente ou cliente, realizando ó seu nivel a aplicación de técnicas de apoio psicolóxico e de educación sanitaria.

Concreción dos obxectivos xerais do ciclo:

Segundo establece o Decreto 61/1999, do 18 de Febreiro, os obxectivos xerais do ciclo formativo de grao medio correspondente ó título de técnico en coidados auxiliares de enfermería que están directamente relacionados con este módulo profesional son os seguintes:

- Transmitir ó público en xeral mensaxes saudables actuando como axente sanitario no desenvolvemento de programas de saúde.
- Comprender e explica-los diferentes estados anímicos que experimentan os pacientes en situacións especiais e favorecer no posible o obxectivo de humanización na asistencia.
- Comprender e, no seu caso, transmitir mensaxes técnicas na linguaxe propia do sector sanitario.
- Valora-la importancia das campañas destinadas á promoción da saúde e participar na súa difusión.

Características do entorno socio-productivo:

O ciclo profesional de técnico en coidados auxiliares de enfermería impartírase no IES Ricardo Mella, en réxime de formación ordinaria. Trátase dun centro público situado ás aforas da cidade de Vigo, na zona do Meixoeiro. A súa localización é idónea, xa que esta zona constitúe un entorno educativo importante, contando na mesma área con outros dous centros de formación profesional, o CIFP Manuel Antonio e o CIFP Valentín Paz Andrade, e, ademais, unha residencia pública para alumnado, o Centro residencial docente de Vigo.

A oferta formativa do centro inclúe ESO, Bacharelato e Formación profesional básica, grao medio e superior. No ano escolar 2021/22, o centro contou con 1568 alumnos/as matriculados. En canto a formación profesional, conta con ciclos da familia de administración e xestión, electricidade e electrónica e da familia de sanidade. Respecto a estes últimos, oferta os ciclos de Emerxencias sanitarias, Farmacia e parafarmacia e Imaxe para o diagnóstico e medicina nuclear.

En relación á área socioeconómica na que se encontra situado o IES Ricardo Mella, trátase do municipio máis poboado e con maior crecemento da comunidade autónoma de Galicia. Conta cunha poboación de case 300.000 habitantes. A economía da comarca caracterízase pola preponderancia dunha economía diversificada, baseada no sector pesqueiro, industrial e servizos. Entre os motores da economía da zona destacan a industria automobilística, a construción naval e o sector pesqueiro en tódalas súas vertentes, a industria do granito, e a industria farmacéutica.

Respecto ó sector sanitario, a demanda de persoal na zona é elevada debido, por un lado, á alta demanda asistencial polas características poboacionais en canto a envellecemento e aumento de enfermidades non transmisibles, e por outro lado, debido á escaseza de persoal sanitario. Ademais, a creación dun novo hospital de referencia na área de Vigo no ano 2015 (o hospital Álvaro Cunqueiro) implicou un aumento das necesidades de persoal formado. A área conta tamén con outros tres hospitais públicos, O hospital do Meixoeiro, o Nicolás Peña e o Rebullón. Ademais, Vigo conta con varias residencias públicas de persoas da terceira idade e unha ampla oferta laboral no sector privado. Isto conleva que a inserción laboral do alumnado que remata o ciclo formativo sexa entorno ó 100%.

En relación ó perfil profesional do título consiste na proporción de coidados auxiliares ó paciente/cliente e en actuar sobre as condicións sanitarias da súa contorna como membro dun equipo de enfermería nos centros sanitarios de atención especializada e de atención primaria baixo a dependencia do diplomado de enfermería, e, no seu caso, como membro dun equipo de saúde na asistencia sanitaria derivada da práctica do exercicio liberal, baixo a supervisión correspondente. As ocupacións e postos de traballo máis salientables ós que dá acceso o título son:

- Auxiliar de enfermería clínica
- Auxiliar de balnearios
- Auxiliar de atención primaria e coidados de enfermería a domicilio
- Auxiliar bucodental
- Auxiliar de geriátrico
- Auxiliar pediátrico
- Auxiliar de esterilización
- Auxiliar de unidades especiais
- Auxiliar de saúde mental.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

UD	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso
1	Saúde e enfermidade	Adquisición de coñecementos básicos sobre a evolución do concepto de saúde ó longo da historia, a influencia dos diferentes factores biolóxicos, ambientais, sanitarios e estilos de vida sobre a saúde das poboacións. Formación sobre a historia natural da enfermidade.	12	7,6
2	Educación para a saúde	Capacitación do alumnado para o fomento de estilos de vida saudables mediante programas de educación para a saúde	18	10,2
3	A comunicación no entorno sanitario e a relación de axuda	Capacitación do alumnado para establecer unha correcta comunicación no ámbito sanitario.	32	20,5
4	Psicoloxía xeral e do desenvolvemento.	Adquisición de coñecementos básicos sobre psicoloxía e etapas evolutivas do ser humano.	15	9,6
5	Psicoloxía da persoa	Adquisición de coñecementos básicos sobre a persoa das persoas e comprensión das teorías da persoa máis importantes. Identificación dos mecanismos de defensa da persoa.	14	9
6	Enfermidade e hospitalización	Capacitación do alumnado para entender as condutas e actitudes do paciente enfermo e hospitalizado.	12	7,7
7	Apoio psicolóxico ao neno e adolescente enfermos.	Capacitación do alumnado para a prestación de apoio psicolóxico en pacientes en idade infantil e adolescente, dende unha perspectiva individualizada e humana.	11	7,1
8	Apoio psicolóxico ao paciente ancián.	Capacitación do alumnado para a prestación de apoio psicolóxico en pacientes anciáns dende unha perspectiva individualizada e humana.	11	7,1
9	Apoio psicolóxico ao paciente crónico.	Capacitación do alumnado para a prestación de apoio psicolóxico en pacientes crónicos dende unha perspectiva individualizada e humana.	11	7,1
10	Apoio psicolóxico ao paciente oncolóxico.	Capacitación do alumnado para a prestación de apoio psicolóxico en pacientes oncolóxicos dende unha perspectiva individualizada e humana.	11	7,1
11	Apoio psicolóxico ao paciente terminal.	Capacitación do alumnado para a prestación de apoio psicolóxico en pacientes terminais dende unha perspectiva individualizada e humana.	11	7
TOTAL			156	100%

4. Unidades didácticas

4.1 Unidade didáctica 1. Saúde e enfermidade

4.1.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
1	SAÚDE E ENFERMIDADE	12 sesións

4.1.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
▪ Explica-lo proceso de saúde e a súa relación co ambiente físico, biolóxico e social para coñece-los factores que poidan incidir negativamente no paciente e as súas formas de corrección	S
▪ Analiza-las conductas e comportamentos específicos da poboación galega e establece-las súas influencias sobre a saúde para poder aplica-las medidas correctoras que sexan precisas	S

4.1.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Saúde	<ul style="list-style-type: none"> Definición do concepto de saúde e evolución histórica. Procesos de saúde. Modelo ecolóxico de saúde. Influencia do ambiente físico, biolóxico e social. Comportamentos e hábitos individuais: Galicia rural, marítima, urbana e suburbana	6
2	Enfermidade	<ul style="list-style-type: none"> Historia natural da enfermidade. Signos e síntomas Concepto de prevención, promoción e protección	6

4.1.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Defínense os diferentes conceptos de saúde existentes ó longo da historia, coñecendo as vantaxes e inconvenientes da cada definición	▪ PE	S	17%
▪ Descríbense a influencia dos determinantes de saúde e coñécense os modelos de determinantes máis importantes	▪ PE	S	17%
▪ Identifícanse os comportamentos e hábitos individuais frecuentes na comunidade galega	▪ TO	S	10%
▪ Coñeceuse a historia natural da enfermidade.	▪ PE	S	17%
▪ Identifícase a diferenza entre síntomas e signos.	▪ PE	S	8%
▪ Diferenciáronse os conceptos de prevención, promoción e protección.	▪ PE	S	14%
▪ Diferenciáronse os tres tipos de prevención.	▪ PE	S	17%

4.1.e Contidos

Contidos:

Contidos:

- Procesos de saúde. Modelo ecolóxico de saúde. Influencia do ambiente físico, biolóxico e social.
- Comportamentos e hábitos individuais: Galicia rural, marítima, urbana e suburbana
- [Definición do concepto de saúde e evolución histórica](#)
- [Determinantes de saúde](#)
- [Historia natural da enfermidade](#)
- [Signos e síntomas](#)
- [Concepto de prevención, promoción e protección](#)

4.1.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Saúde: Coñecer o concepto de saúde; a súa evolución histórica e os determinantes que inflúen nela.	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas. • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Tarefa1: individual de investigación sobre prácticas de saúde en Galiza 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto. • Exercicios de repaso. • Presentación da tarefa1 individual 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) • TO (tarefa1) 	6
Actividade 2. Enfermidade: Coñecer a historia natural da enfermidade; a diferenza entre signos e síntomas e os conceptos de promoción, prevención e protección da saúde.	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas. • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) 	6
TOTAL						12

4.2 Unidade didáctica 2. Educación para a saúde

4.2.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
2	PROMOCIÓN DA SAÚDE	18

4.2.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
▪ Explica-las características fundamentais dos programas de promoción da saúde en estados fisiolóxicos e de prevención de enfermidades específicas para diminuí-la súa incidencia na probación xeral.	S
▪ Analiza-la utilización das canles de información de uso común nas actividades de información- formación para contribuír á súa difusión e á mellora da oferta asistencial.	S

4.2.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Programación da EPS	▪ Comprender as funcións da promoción da saúde e a súa evolución histórica. ▪ Identificar os axentes e ámbitos de aplicación da EPS ▪ Describir os pasos na programación en EPS	6
2	Técnicas na promoción da saúde	▪ Identificar os métodos de promoción da saúde: directos e indirectos ▪ Manexar as técnicas de grupo aplicadas á educación: conferencia, traballo en grupo, comisión de traballo, seminarios, estudo de casos: etc ▪ Utilizar os recursos didácticos en EPS. Medios audiovisuais	12

4.2.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Comprenderonse as funcións da promoción da saúde e a súa evolución histórica	▪ PE	S	8%
▪ Identificáronse os axentes de saúde e ámbitos de aplicación da EPS	▪ PE	S	10%
▪ Describíronse os pasos na programación en EPS	▪ PE	S	17%
▪ Identificáronse os métodos de promoción da saúde: directos e indirectos	▪ PE	S	16%
▪ Manexáronse as técnicas de grupo aplicadas á educación	▪ TO	S	17%
▪ Coñecéronse as características das diferentes técnicas de grupo aplicadas á educación: conferencia, traballo en grupo, comisión de traballo, seminarios, estudo de casos	▪ PE	S	17%
▪ Utilizáronse os recursos didácticos en EPS. Medios audiovisuais	▪ PE	S	15%

4.2.e Contidos

Contidos procedimentais
▪ Técnicas de grupo aplicadas á educación: conferencia, traballo en grupo, comisión de traballo, seminarios, estudo de casos, etc...
▪ Recursos didácticos en educación para a saúde. Medios audiovisuais
▪ Promoción da saúde: concepto, función e evolución histórica

Contidos procedimentais

- Axentes de saúde e ámbitos de aplicación.
- Métodos de promoción da saúde: directos e indirectos
- Programación en EPS.

4.2.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Programación da promoción da saúde: Capacitación do alumnado para a participación na planificación de programas de EPS.	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas. • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Elaboración dun programa de EPS 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto. • Exercicios de repaso. • Programa de EPS 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) • PE (programa de EPS) 	6
Actividade 2. Técnicas na promoción da saúde: capacitación do alumnado para desenvolver estratexias e utilizar ferramentas na promoción da saúde.	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Posta en práctica dun taller de EPS 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso • Taller de EPS 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) • TO (taller de EPS) 	12
TOTAL						18

4.3 Unidade didáctica 3. A comunicación no entorno sanitario e a relación de axuda

4.3.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
3	A comunicación no entorno sanitario e a relación de axuda	32

4.3.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
▪ Describi-lo rol de enfermo e enuncia-las reaccións anómalas de potenciación coa finalidade de corrixilas e mellora-la comunicación co paciente.	S
▪ Enuncia-las fases que se dan na relación paciente-sanitario indicando as características máis salientables e os factores que a poden alterar, así como as medidas destinadas a melloralas ou reforzala	S
▪ Prestar apoio psicolóxico adecuado tanto ós pacientes como ós seus familiares e achegados, comprendendo a importancia desta acción para mellora-la relación paciente-sanitario e o benestar psíquico do propio enfermo e o seu contorno afectivo	N

4.3.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Comunicación	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Describir o concepto de comunicación e axiomas da comunicación ▪ Coñecer o esquema da comunicación ▪ Identificar os tipos de comunicación e as súas características ▪ Identificar as barreiras da comunicación ▪ Describir as ferramentas comunicativas para potenciar a asertividade, empatía e escoita activa. 	12
2	Relación de axuda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comprender o concepto de relación de axuda e a súa función ▪ Identificar as fases da relación de axuda ▪ Identificar os conflitos que poden xurdir na relación de axuda. 	12
3	A relación co equipo de traballo	<ul style="list-style-type: none"> • Diferenciar entre grupo e equipo de traballo • Coñecer as características do traballo en equipo • Comprender como acadar a satisfacción laboral 	8

4.3.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Comprendeuse o concepto de comunicación e os seus 5 axiomas	▪ PE	S	6%
▪ Identificáronse os elementos da comunicación e as súas características	▪ PE	S	6%
▪ Describíronse os tipos de comunicación e as súas características	▪ PE	S	15%
▪ Identificáronse as barreiras da comunicación	▪ LC	S	10%
▪ Describíronse estratexias comunicativas que potencien a asertividade, a empatía e a escoita activa	▪ PE	S	20%
▪ Comprendeuse o concepto de relación de axuda e a súa función	▪ PE	S	11%
▪ Identificáronse as fases da relación de axuda e as súas características	▪ PE	S	16%

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Identifícaronse os conflitos que poden xurdir na relación de axuda	▪ PE	S	16%

4.3.e Contidos

Contidos procedimentais
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Humanización da asistencia sanitaria. ▪ A comunicación co paciente/sanitario. Influencia do bilingüismo na comunicación cos pacientes tanto a nivel hospitalario como domiciliario. Situacións de illamento en determinadas zonas xeográficas da CAG. ▪ A institución sanitaria: o grupo de traballo. Elementos condicionantes da dinámica grupal. ▪ Concepto de comunicación e axiomas da comunicación ▪ Esquema da comunicación ▪ Técnicas comunicativas: asertividade, empatía, e escoita activa ▪ A relación de axuda: concepto, fases e conflitos

4.3.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Comunicación: Abordaranse conceptos teóricos sobre a comunicación que capaciten ó alumno/a a desenvolver unha relación axeitada co paciente/usuario desde unha perspectiva biopsicosocial	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas. • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Tarefa1: sobre as barreiras da comunicación 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto. • Exercicios de repaso. • Informe individual sobre a tarefa1 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado • LC (tarefa1) 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) 	12
Actividade 2. Relación de axuda: Coñecemento dos fundamentos teóricos sobre a relación de axuda entre paciente e profesional	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) 	12
Actividade 3. a relación co equipo de traballo: diferenciar entre as características dos grupos e equipos de traballo e comprender o concepto de traballo en equipo	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) 	8
TOTAL						32

4.4 Unidade didáctica 4. Psicoloxía xeral e do desenvolvemento

4.4.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
4	PSICOLOXÍA XERAL E DO DESENVOLVEMENTO	15 sesións

4.4.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
▪ Explica-las aspectos xerais das teorías psicolóxicas existentes sobre a formación e desenvolvemento da personalidade para comprende-las distintas reaccións das persoas.	N
▪ Explica-las características fisiopatolóxicas e as peculiaridades psicolóxicas dos diferentes colectivos segundo idade e características especiais do seu estado de saúde e selecciona-las modos adecuados de relacionarse con eles	S

4.4.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Principios da psicoloxía	• Coñecer os fundamentos teóricos básicos dos procesos psicolóxicos: procesos cognitivos, proceso de aprendizaxe, motivación e emocións	7
2	Psicoloxía evolutiva	• Identificar os parámetros de referencia para identificar as distintas etapas evolutivas, así como as características biopsicosociais en cada unha das etapas	8

4.4.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Describíronse os procesos cognitivos de memoria, atención, pensamento, percepción e sensación	▪ PE	S	20%
▪ Coñeceuse o proceso de aprendizaxe e os tipos de condicionamento existentes	▪ PE	S	20%
▪ Identificouse o concepto de motivación	▪ LC	S	10%

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Coñeceuse a teoría das emocións.	▪ PE	S	10%
▪ Identifícanse as etapas evolutivas, os seus parámetros de referencia.e as características biopsicosociais propias de cada etapa	▪ PE	S	40%

4.4.e Contidos

Contidos procedimentais	
▪	Etapas evolutivas e os seus parámetros de referencia: infancia, adolescencia, xuventude, madurez e vellez
▪	Procesos psicolóxicos:
○	Procesos cognitivos: memoria, atención, pensamento, percepción e sensación
○	Procesos de aprendizaxe: condicionamiento clásico, operante, e observacional
○	Motivación
○	Emocións.

4.4.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Principios da psicoloxía: Coñeceranse os fundamentos teóricos básicos dos procesos psicolóxicos: procesos cognitivos, proceso de aprendizaxe, motivación e emocións	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas. • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Realización de tarefa1 (Motivación) 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto. • Exercicios de repaso. • Comentario reflexivo sobre video (tarefa 1). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) • LC (tarefa 1) 	7
Actividade 2. Psicoloxía evolutiva: Identificación dos parámetros de referencia para identificar as distintas etapas evolutivas, así como as características biopsicosociais en cada unha das etapas	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas. • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) 	8
TOTAL						15

4.5 Unidade didáctica 5. Psicoloxía da persoa

4.5.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
5	PSICOLOXÍA DA PERSOALIDADE	14

4.5.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
▪ Explica-las aspectos xerais das teorías psicolóxicas existentes sobre a formación e desenvolvemento da personalidade para comprende-las distintas reaccións das persoas	N

4.5.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Personalidade	▪ Coñecer o concepto de personalidade e identificar os seus compoñentes. ▪ Comprender as teorías de desenvolvemento da personalidade e tipos de personalidade	7
2	Mecanismos de defensa da personalidade	▪ Identificar os mecanismos de defensa ▪ Comprender os principais trastornos da personalidade	7

4.5.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Describiuse o concepto de personalidade e identificáronse os seus compoñentes	▪ PE	S	15%
▪ Comprenderáronse as teorías de desenvolvemento da personalidade e tipos de personalidade	▪ PE	S	35%
▪ Identificáronse os mecanismos de defensa da persoa	▪ LC	S	10%
▪ Describíronse os principais trastornos da personalidade	▪ PE	S	40%

4.5.e Contidos

Contidos procedimentais
▪ Teorías de desenvolvemento da personalidade. ▪ Características individuais das persoas en xeral. Tipos de personalidade ▪ Mecanismos de defensa e principais trastornos da personalidade ▪ Concepto de personalidade e os seus compoñentes

4.5.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Personalidade: Coñeceranse as diferentes teorías de desenvolvemento da personalidade	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • Escrita activa e pregunta de dúbidas ou inxerencias respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas. • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto. • Exercicios de repaso. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) 	7
Actividade 2. Mecanismos de defensa: Capacitación do alumnado para identificar os diferentes mecanismos de defensa da personalidade e trastornos da personalidade	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • Escrita activa e pregunta de dúbidas ou inxerencias respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Tarefa1: mecanismos de defensa da personalidade 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso • Tarefa1: mecanismos de defensa da personalidade 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) • LC (tarefa1) 	7
TOTAL						14

4.6 Unidade didáctica 6. Enfermidade e hospitalización

4.6.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
6	Enfermidade e hospitalización	12

4.6.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
<ul style="list-style-type: none"> Explicar que é a ansiedade, enumera-las súas causas etiolóxicas e precisa-los factores que a poden xerar durante a estadia do paciente no hospital ou consulta, ademais de indica-las medidas destinadas a evitala ou diminuíla. 	S
<ul style="list-style-type: none"> Prestar apoio psicolóxico adecuado tanto ós pacientes como ós seus familiares e achegados, comprendendo a importancia desta acción para mellora-la relación paciente-sanitario e o benestar psíquico do propio enfermo e o seu contorno afectivo 	N

4.6.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Enfermidade e hospitalización	<ul style="list-style-type: none"> Identificar os factores que inflúen no afrontamento psicolóxico da enfermidade Identificar as reaccións psicolóxicas máis frecuentes ante a enfermidade e hospitalización Comprender o concepto de adherencia terapéutica e os factores que inflúen nela 	12

4.6.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
<ul style="list-style-type: none"> Identificáronse os factores que inflúen no afrontamento psicolóxico da enfermidade 	<ul style="list-style-type: none"> PE 	S	30%
<ul style="list-style-type: none"> Identificáronse as reaccións psicolóxicas máis frecuentes ante a enfermidade e hospitalización 	<ul style="list-style-type: none"> LC 	S	10%
<ul style="list-style-type: none"> Comprendeuse o concepto de adherencia terapéutica e os factores que inflúen nela 	<ul style="list-style-type: none"> PE 	S	30%
<ul style="list-style-type: none"> Comprendéronse as etapas de cambio de Prochaska diclemente 	<ul style="list-style-type: none"> PE 	S	30%

4.6.e Contidos

Contidos procedimentais
<ul style="list-style-type: none"> Factores que inflúen no afrontamento da enfermidade. Reaccións psicolóxicas ante a enfermidade e hospitalización Adherencia terapéutica

4.6.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Enfermidade e hospitalización: capacitación do alumnado para comprender os procesos psicolóxicos derivados da enfermidade e hospitalización	<ul style="list-style-type: none"> • Elabore ración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • Escrita activa e pregunta de dúbidas ou inquedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas. • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Tarefa1 sobre reaccións psicolóxicas na hospitalización. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto. • Exercicios de repaso. • Tarefa1 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) 	12
TOTAL						12

4.7 Unidade didáctica 7. Apoio psicológico ao neno e adolescente enfermos

4.7.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
7	APOIO PSICOLÓXICO AO NENO E ADOLESCENTE ENFERMOS	11

4.7.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
▪ Especifica-las características fisiopatolóxicas e as peculiaridades psicolóxicas dos diferentes colectivos segundo idade e características especiais do seu estado de saúde e selecciona-los modos adecuados de relacionarse con eles	N
▪ Afrontar diversas situacións de relación con pacientes con características fisiopatolóxicas peculiares ou de patoloxía especial aplicando as pautas de conducta indicadas en cada caso	N
▪ Prestar apoio psicológico adecuado tanto ós pacientes como ós seus familiares e achegados, comprendendo a importancia desta acción para mellora-la relación paciente-sanitario e o benestar psíquico do propio enfermo e o seu contorno afectivo	N

4.7.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Peculiaridades do neno e adolescente enfermos	▪ Coñecer as peculiaridades no proceso de enfermarse dos nenos e adolescentes. ▪ Analizar as reaccións dos nenos e adolescentes ante a enfermidade e a hospitalización	3
2	A familia dos menores enfermos	▪ Recoñecer o papel que ten a familia no proceso de enfermidade do neno e adolescente.	4
3	Principais doenzas na infancia e adolescencia	▪ Diferenciar os problemas máis frecuentes na infancia e adolescencia e as repercusións psicolóxicas.	4

4.7.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Identifícaronse os factores que inflúen no afrontamento psicolóxico da enfermidade nos nenos e adolescentes.	▪ PE	S	20%
Comprendeuse o papel da familia no proceso de doenza do neno e adolescente	PE	S	20%
Cofieceronse as estratexias coas que contan os profesionais sanitarios na atención do doente infantil e adolescente.	PE	S	25%
Descríbíronse as doenzas mais prevalentes na infancia e adolescencia.	PE	S	25%
Cofiecéronse diferentes asociacións de axuda na comunidade a doentes en etapa infantil e adolescente	LC	S	10%

4.7.e Contidos

Contidos procedimentais
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aspectos psicolóxicos do neno e adolescente con enfermidade crónica ▪ Doenzas prevalentes na infancia e adolescencia ▪ Importancia da familia no proceso de enfermidade do neno e adolescente.

4.7.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Peculiaridades do neno e adolescente enfermos	<ul style="list-style-type: none"> • Elab. ración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • Escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas. • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • tarefa1: investigación sobre asociacións de axuda a enfermos en idade infantil e adolescente. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto. • Exercicios de repaso. • Tarefa1 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) • TO (tarefa1) 	3
Actividade 2. A familia dos menores enfermos	<ul style="list-style-type: none"> • Elab. ración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • Escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) 	4
Actividade 3. Principais doenzas na infancia e adolescencia	<ul style="list-style-type: none"> • Elab. ración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • Escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) 	4
TOTAL						11

4.8 Unidade didáctica 8. Apoio psicológico ao paciente ancián.

4.8.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
8	APOIO PSICOLÓXICO AO ANCIÁN	11

4.8.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
▪ Analiza-las características fisiopatolóxicas e os aspectos psicolóxicos dos anciáns procurando as pautas de conducta máis axeitadas que se deben aplicar no medio xeriátrico	S
▪ Especifica-las características fisiopatolóxicas e as peculiaridades psicolóxicas dos diferentes colectivos segundo idade e características especiais do seu estado de saúde e selecciona-los modos adecuados de relacionarse con eles	N
▪ Prestar apoio psicológico adecuado tanto ós pacientes como ós seus familiares e achegados, comprendendo a importancia desta acción para mellora-la relación paciente-sanitario e o benestar psíquico do propio enfermo e o seu contorno afectivo	N

4.8.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Paciente xeriátrico	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificar as características biopsicosociais do paciente xeriátrico. ▪ Describir as diferentes clasificacións de ancián e tipos de idades ▪ Comprender os cambios biopsicosociais do envellecemento ▪ Coñecer os instrumentos para realizar unha valoración xeriátrica ▪ Identificar os principais problemas de saúde no paciente xeriátrico ▪ Describir os aspectos psicolóxicos do enfermo xeriátrico.	11

4.8.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Identificáronse as características biopsicosociais do paciente xeriátrico.	▪ PE	S	10%

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Describíronse as diferentes clasificacións de ancián e tipos de idades	▪ PE	S	20%
▪ Comprenderonse os cambios biopsicosociais do envellecemento	▪ PE	S	20%
▪ Coñeceronse os instrumentos para realizar unha valoración xeriátrica	▪ PE	S	20%
▪ Identificáronse os principais problemas de saúde no paciente xeriátrico	▪ PE	S	20%
● Identificáronse os recursos asistenciais disponibles nos pacientes anciáns	LC	S	10%

4.8.e Contidos

Contidos procedimentais
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aspectos psicolóxicos do enfermo xeriátrico ▪ Aspectos psicolóxicos do enfermo xeriátrico no medio rural galego ▪ Concepto de paciente xeriátrico. Clasificación da persoa anciá. Cambios propios do envellecemento. Valoración xeriátrica. <p>Problemas de saúde no paciente xeriátrico.</p>

4.8.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Paciente xeriátrico: capacitación do alumnado para comprender os aspectos psicolóxicos dos pacientes xeriátricos e prestar coidados humanizados e biopsicosociais.	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inxerencias respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Tarefa1: investigar sobre recursos asistenciais na comunidade para persoas anciáns 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso • Informe individual sobre recursos asistenciais na comunidade 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxecto. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) 	11
TOTAL						11

4.9 Unidade didáctica 9. Apoio psicológico ao paciente crónico.

4.9.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
9	APOIO PSICOLÓXICO AO PACIENTE CRÓNICO	11

4.9.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
▪ Especifica-las características fisiopatolóxicas e as peculiaridades psicolóxicas dos diferentes colectivos segundo idade e características especiais do seu estado de saúde e selecciona-los modos adecuados de relacionarse con eles	N
▪ Prestar apoio psicológico adecuado tanto ós pacientes como ós seus familiares e achegados, comprendendo a importancia desta acción para mellora-la relación paciente-sanitario e o benestar psíquico do propio enfermo e o seu contorno afectivo	N

4.9.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Paciente crónico	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificar as características biopsicosociais do paciente crónico. ▪ Describir a epidemioloxía das enfermidades crónicas ▪ Identificar a etioloxía e factores de risco das enfermidades crónicas e identificar medidas de prevención ▪ Comprender as etapas de cambio de Prochaska diclemente ▪ Describir os aspectos psicolóxicos do enfermo con SIDA, adulto con patoloxía crónica e neno e adollescente con enfermidade crónica	11

4.9.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Identifícaronse os factores que inflúen no afrontamento psicológico da	▪ PE	S	20%

Cráterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
enfermidade			
▪ Identificáronse as características biopsicosociais do paciente crónico.	▪ PE	S	20%
▪ Describiuse a epidemioloxía das enfermidades crónicas	▪ PE	S	20%
▪ Identificouse a etioloxía e factores de risco das enfermidades crónicas e identificar medidas de prevención	▪ PE	S	30%
• Evidenciouse a problemática do consumo excesivo de alcol.	TO	S	10%

4.9.e Contidos

Contidos procedimentais
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aspectos psicolóxicos do paciente adulto con patoloxías crónicas ▪ Características xerais do paciente crónico. Epidemioloxía das enfermidades crónicas. Factores de risco para enfermidades crónicas.

4.9.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Paciente crónico: capacitación do alumnado para comprender os aspectos psicolóxicos dos pacientes con enfermidades crónicas e prestar coidados humanizados e biopsicosociais	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inxerencias respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Tarefa (coñecer a prevalencia de consumo de alcol na contorna) 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxecto or. • Material didáctico elaborado polo profesorado • 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) • TO (tarefa) 	11
TOTAL						11

4.10 Unidade didáctica 10. Apoio psicológico ao paciente oncológico.

4.10.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
10	APOIO PSICOLÓXICO AO PACIENTE ONCOLÓXICO	11

4.10.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
▪ Especifica-las características fisiopatolóxicas e as peculiaridades psicolóxicas dos diferentes colectivos segundo idade e características especiais do seu estado de saúde e selecciona-los modos adecuados de relacionarse con eles	N
▪ Prestar apoio psicológico adecuado tanto ós pacientes como ós seus familiares e achegados, comprendendo a importancia desta acción para mellora-la relación paciente-sanitario e o benestar psíquico do propio enfermo e o seu contorno afectivo	N

4.10.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Paciente oncológico	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comprender conceptos básicos sobre a multiplicación celular e clasificacións oncolóxicas ▪ Describir a epidemioloxía do cancro ▪ Coñecer a etiología e factores de risco do cancro e identificar medidas de prevención ▪ Describir os aspectos psicolóxicos do enfermo oncológico.	11

4.10.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Comprenderonse conceptos básicos sobre a multiplicación celular e clasificacións oncolóxicas	▪ PE	S	10%
▪ Describiuse a epidemioloxía do cancro	▪ PE	S	10%

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Coñeceuse a etioloxía e factores de risco do cangro e identificáronse medidas de prevención	▪ PE	S	40%
▪ Describíronse os aspectos psicolóxicos do enfermo oncolóxico.	▪ PE	S	30%
• Describíronse os principais programas de detección precoz de cangro	TO	S	10%

4.10.e Contidos

Contidos procedimentais
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aspectos psicolóxicos do enfermo oncolóxico ▪ Conceptos básicos en oncoloxía: multiplicación celular, clasificacións. ▪ Epidemioloxía do cáncer. ▪ Etioloxía do cáncer e factores de risco. ▪ Prevención

4.10.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Paciente oncolóxico: capacitación do alumnado para comprender os aspectos psicolóxicos dos pacientes con enfermidades oncolóxicas e prestar coidados humanizados e biopsicosociais	<ul style="list-style-type: none"> • Elaboración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inxerencias respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Tarefa1: programas de screening de cangro 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso • Presentación ante o resto de alumnado do programa de screening de cangro 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxecto or. • Material didáctico elaborado polo profesorado 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) • TO (tarefa1) 	11
TOTAL						11

4.11 Unidade didáctica 11. Apoio psicológico ao paciente terminal.

4.11.a Identificación da unidade didáctica

Nº	Título da UD	Duración
11	APOIO PSICOLÓXICO AO PACIENTE TERMINAL	11

4.11.b Capacidades elementais terminais

Capacidades terminais elementais	Completo (S/N)
▪ Especifica-las características fisiopatolóxicas e as peculiaridades psicolóxicas dos diferentes colectivos segundo idade e características especiais do seu estado de saúde e selecciona-los modos adecuados de relacionarse con eles	N
▪ Prestar apoio psicológico adecuado tanto ós pacientes como ós seus familiares e achegados, comprendendo a importancia desta acción para mellora-la relación paciente-sanitario e o benestar psíquico do propio enfermo e o seu contorno afectivo	N
▪ Respecta-las concepcións de defensa que sobre o propio estado de saúde se forman as persoas en estado crítico ou terminal	S

4.11.c Obxectivos específicos da unidade didáctica

Act	Título das actividades	Obxectivos específicos	Duración (sesións)
1	Paciente terminal	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificar as características biopsicosociais do paciente terminal ▪ Describir as diferentes etapas do dó. ▪ Coñecer as bases teóricas e normativa respecto á eutanasia ▪ Describir os aspectos psicolóxicos do enfermo terminal	11

4.11.d Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
▪ Identifícanse os factores que inflúen no afrontamento psicológico da enfermidade	▪ PE	S	5%
▪ Identifícanse as reaccións psicolóxicas máis frecuentes ante a enfermidade	▪ PE	S	5%

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimo esixibles	Peso
e hospitalización			
▪ Identificaronse as características biopsicosociais do paciente terminal	▪ PE	S	30%
▪ Describíronse as diferentes etapas do dó.	▪ PE	S	30%
• Describiuse a construción do proceso de achegamento á morte por parte do paciente	TO	S	10%
▪ Coñecéronse as bases teóricas e normativa respecto á eutanasia	▪ PE	N	20%

4.11.e Contidos

Contidos procedimentais
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aspectos psicolóxicos do enfermo terminal ▪ Concepto de enfermo terminal. ▪ Etapas do dó. ▪ Eutanasia

4.11.f Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos de avaliación	
Actividade 1. Paciente terminal: capacitación do alumnado para comprender os aspectos psicolóxicos dos pacientes terminais e prestar coidados humanizados e biopsicosociais.	<ul style="list-style-type: none"> • Elab. ración de material didáctico e cuestionarios. • Clase explicativa • Resolución de dúbidas 	<ul style="list-style-type: none"> • escoita activa e pregunta de dúbidas ou inqedanzas respecto ó tema. • Debate sobre cuestións plantexadas • Resolución do cuestionario. • Realización de exercicios de repaso • Tarefa1: lectura libro "Martes con mi viejo profesor". Reflexión escrita 	<ul style="list-style-type: none"> • Cuestionario resolto • Exercicios de repaso • Tarefa1 	<ul style="list-style-type: none"> • Ordenador con acceso a internet. • Proxector. • Material didáctico elaborado polo profesorado • Reflexión escrita sobre a tarefa1 	<ul style="list-style-type: none"> • PE (exame escrito) • TO 	11
TOTAL						11

	•	•	•	•	•	
	•	•	•		•	

5. Mínimos esixibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

5.1 Mínimos esixibles para acadar a avaliación positiva

Considéranse mínimos esixibles ós criterios de avaliación que son imprescindibles para acadar as competencias profesionais do módulo profesional. Deste xeito, existen tamén criterios de avaliación no currículo que, malia ser importantes, considerouse que non comprometen gravemente a adquisición da competencia profesional se o alumnado non os evidencia. No apartado 4 especificase cales dos criterios de avaliación asociados ás diferentes unidades didácticas considéranse mínimos esixibles.

A denominación dun criterio de avaliación como mínimo esixible implica que, para superar o total do módulo, o alumno/a deberá acadar unha cualificación positiva (maior ou igual a 5) na proba que o avalía. En ningún caso o alumno/a superará o módulo se ten algún criterio de avaliación mínimo esixible cunha cualificación negativa.

5.2 Criterios de cualificación

AVALIACIÓNS PARCIAIS

En cada avaliación realízase unha ou dúas probas escritas que englobarán as unidades traballadas ata ese momento. Dita proba consistirá en preguntas curtas e/ou preguntas de desenvolvemento e/ou preguntas tipo test e/ou de asociación de conceptos. No caso de ser tipo test as respostas mal contestadas restarán 1/3 do valor. Esta proba escrita terá un peso do 90% da nota en cada unidade didáctica.

Ademais, en cada unidade didáctica se adxudica unha porcentaxe do 10% do peso final da cualificación da unidade didáctica a tarefas da aula, especificado xa no apartado 4.

AVALIACIÓN FINAL

A cada unidade didáctica asóciase unha porcentaxe de peso na cualificación final, especificada no apartado 3. Deste xeito, a cualificación da avaliación final é a correspondente á suma proporcional de cada unha das cualificacións obtidas nas unidades didácticas, que considerárase positiva sempre e cando se teñan superado todos os mínimos esixibles e teña unha cualificación maior ou igual a 5. É dicir, para acadar unha avaliación final positiva o alumno/a deberá superar todas as unidades didácticas.

A cualificación será un número enteiro. Se o decimal da cualificación é inferior a 0,5, a cualificación redondearase ó número enteiro inmediatamente inferior. Se o decimal é igual ou superior a 0,5, o número enteiro resultante será o inmediatamente superior.

Se algunha unidade didáctica tivese unha cualificación menor a 5/10, a cualificación final da avaliación non poderá ser positiva.

A detección de copia nas probas escritas suporá automaticamente o suspenso (un 0) en dita proba.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.1 Procedemento para definir as actividades de recuperación

O alumno/a que non alcance unha cualificación positiva (maior ou igual a 5) nalguna das unidades didácticas do módulo poderá realizar probas de recuperación, que se describen a continuación.

RECUPERACIÓN PARCIAIS

Realízanse tres recuperacións parciais (unha despois de cada trimestre) para recuperar aquelas unidades didácticas non superadas traballadas ata o momento. Polo tanto, as unidades aprobadas nas que se alcanzaran os mínimos esixibles ó longo do curso serán liberadores da materia relacionada.

- A primeira recuperación parcial realízase antes ou despois das vacacións de Nadal.
- A segunda recuperación parcial realízase antes das vacacións de semana santa.
- A terceira recuperación parcial realízase antes da avaliación final de xuño

Ditas recuperacións parciais consistirán nunha proba escrita tipo test e/ou pregunta curta e/ou pregunta de desenvolvemento e/ou asociación de conceptos.

RECUPERACIÓN FINAL (Xuño)

O alumno que non supere o módulo deberá presentarse á proba de avaliación final de Xuño, na que se avaliará **de aquelas avaliacións que teña suspensas (unha, dúas ou todo o módulo)**. Dita proba consistirá nun exame escrito de pregunta tipo test e/ou pregunta curta e/ou pregunta de desenvolvemento e/ou asociación de contidos. NO caso de ser preguntas tipo test, as mal contestadas restarán 1/3. Seguiranse os mesmos criterios que para as avaliacións parciais (para alcanzar unha avaliación positiva nesta última proba final deberase alcanzar un 5/10. Iso suporá o 90% da nota, o 10% restante corresponderá coas tarefas realizadas ao longo do curso)

6.2 Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

A formación ordinaria ten un carácter presencial, polo que a asistencia do alumnado ás actividades lectivas programadas é obrigatoria. A Orde do 12 de Xullo de 2011 establece nun 10% o número de faltas de asistencia que implica a perda do dereito a avaliación continua. Será o profesor do módulo quen valore individualmente as circunstancias de xustificación destas faltas e determine a perda do dereito a avaliación continua.

Para o alumnado que perda o dereito a avaliación continua establecerase unha proba extraordinaria de avaliación de toda a materia do módulo, no prazo establecido polo calendario educativo. Dita proba consistirá nun exame escrito tipo test e/ou pregunta curta e/ou de desenvolvemento e/ou de asociación de contidos. No caso de ser preguntas tipo test, as mal contestadas restarán 1/3.

Para aprobar o módulo será necesario acadar unha nota mínima de 5/10 en dito exame.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

De acordo coa Orde do 12 de Xullo de 2011 realizarase un seguimento mensual da programación co obxectivo de realizar melloras e adaptar a metodoloxía das sucesivas unidades didácticas ás características do grupo.

8. Medidas de atención á diversidade

8.1 Procedemento para a realización da avaliación inicial

De acordo co artigo 28 da Orde 12 de Xullo, ó inicio do curso realizarase unha avaliación inicial do alumnado co obxectivo de contextualizar as súas características e formación previas. Dita avaliación consistirá en:

- Presentación persoal do alumno/a a través dunha dinámica de grupo, que servirá para indagar sobre características persoais, procedencia, estudos previos e motivación do alumnado.
- Ficha individual do alumno/a con datos persoais e estudos previos.
- Tarefa escrita consistente nun cuestionario sobre contidos básicos do módulo para valorar os coñecementos previos do alumnado.

Tras as avaliacións iniciais, e nas primeiras semanas de inicio do curso, realizarase unha reunión de avaliación inicial do equipo docente do ciclo.

8.2 Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Co obxectivo de favorecer a inclusión e atención á diversidade empregaranse con carácter xeral as seguintes ferramentas e medidas, que poderán ser modificadas en función das necesidades e características do alumnado:

- Realización dunha avaliación inicial co obxectivo de adecuar a metodoloxía, temporalización e instrumentos de avaliación, adaptando a programación ós resultados e características do alumnado.
- Adecuación da organización da aula ás características do alumnado.
- Programación de tarefas que facilitan a diversidade de agrupamento e traballo cooperativo.
- Programación de tarefas voluntarias tanto de repaso, reforzo e como de ampliación de coñecementos.
- Programación de tarefas obrigatorias que facilitan a comprensión do contido teórico, como mapas conceptuais, esquemas ou infografías.

Ademais, no caso de que se detecte alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, seguiranse e teranse en conta as recomendacións publicadas nos protocolos de atención á diversidade do alumnado publicadas na plataforma Educonvives e adaptaranse aqueles aspectos do proceso de ensino-aprendizaxe susceptibles de modificación que permitan ó alumnado a adquisición dos resultados de aprendizaxe.

Por último, conforme ó artigo 62 do Decreto 114/2010, de 1 de Xullo, polo que se establece a ordenación xeral da formación profesional do sistema educativo de Galicia, non se levarán a cabo en ningún caso adaptacións curriculares significativas, xa que non proceden na Formación profesional. Permitindo soamente adaptacións de acceso ó currículo ou adopción de diferentes metodoloxías e estratexias.

9. Aspectos transversais

9.1 Programación da educación en valores

Ó longo do proceso de ensino e aprendizaxe das competencias asociadas ó módulo, transmitiránse tamén, de xeito transversal, principios relacionados con:

- Educación en igualdade de xénero.
- Educación na igualdade e inclusión social
- Respecto pola diversidade social, cultural, sexual e relixiosa.

- Trabajo en equipo, educación resolución de conflictos
- Educación cívica e moral
- Educación medioambiental.

9.2 Actividades complementarias e extraescolares

Non se programaron actividades complementarias nin extraescolares para o presente módulo.